

MICHAL HALVA:

Rád balancuji na hranici mezi tragikou a komikou

Pokud někdy narazíte na Michala Halvu samotného v lese, vězte, že jste mu dost možná pokazili svérázný happening, při kterém ho hlavně nikdo neměl vidět. Že jste o takové věci ještě neslyšeli? Nebojte, nejste kulturní barbaři. Slyšet jste o ní totiž ani neměli. I když ho tyto odvážné výpravy do hájemství dosud neprozkoumaných uměleckých forem zřejmě neproslaví, nemusí litovat. O to už se postaraly jeho obrazy.

„Dopředu vás upozorňuji, já o umění moc mluvit neumím. Kdybych byl řečníkem, tak nestojím tady, ale někde v Parlamentu,“ varuje Michal Halva, zatímco mě úzkou uličkou mezi štosy obrazů vede ke křeslu. Už jen vstoupit do jeho ateliéru je hotový zážitek. Pokud jste mohutnější postavy, jako autor tohoto článku, nevyhnutelně se cítíte jako slon v porcelánu. Jeden špatný krok a už škobrtáte o rám.

MASOCHISTA:

Stažen z kůže a posypán solí utíkám a křičím: „Au to bolí!“

(Autor básně: Michal Halva)

V relativním bezpečí křesla spouštím diktafon a zeptám se na první věc, která mě při pohledu na hravé a pestrobarevné obrazy kolem napadne. Připadá mi, že se všemi si Michal Halva užil kopec legrace. „Práce je pro mě rozhodně zábava,“ potvrzuje malíř. „Nicméně v tom kumštu, který dělám, mám více poloh. Některé jsou vážnější. Inspiroj

mě například místa, kudy prošly dějiny – vykopávky a archeologická naleziště. Jindy se zas snažím do obrazu propašovat nějaký vtíp,“ pokračuje. „Rád používám humor, dokonce mám někdy pocit, že vůbec nejsem schopný mluvit vážně.“

PEVNÁ VÍRA:

**Klidně budu katolík!
... za kolik?**

To mě zaujme. Zeptám se na konkrétní příklad a pan Halva se najednou zdá být ve svém živlu. „Víte co namaloval František Tichý, když měl ztvárnit bídu? Holey zadek a přes něj pavučinu,“ usměje se výtvarník. „Takový humor mě oslovuje. Vtíp, ale přitom vystihuje podstatu,“ dodává. Když chci vědět, jak v tvorbě žertuje on, odpoví: „Baví mě balancovat na hranici mezi komikou a tragikou. Tento obrázek se například jmenuje ‚Jogín, který si umí dát nohu za krk, ale už ji neumí vrátit zpět.‘“ Pousmějí se, ale výtvarník ještě nekončí. „Většina lidí si řekne, že je to dobrý fór. Ale když si představíte chudáka chlapa, který celý zbytek života stráví s nohou za krkem, jde spíš o tragédii,“ zapřemýšlí.

Nezbývá mi než souhlasit a pořádně si Jogína prohlédnu. Potlačím touhu přejít rukou po výrazné struktuře obrazu nebo blíže prozkoumat záhadné nápisy a raději se zeptám, kdy se Michal Halva k malování dostal poprvé. „Myslíte, jestli jsem se nenarodil se štětcem v ruce?“ nadzvedne

obočí. Ne – ptám se spíše proto, že v jeho obrazech cítím hodně z dětské fantazie, kterou neomezují žádné zábrany. „To je ono,“ pookřeje umělec. „Přesně to mě nutí ke stylizaci do dětského projevu,“ dodá a vzpomene na Picassa, který řekl, že v patnácti maloval jako Velasquez, ale celý život mu trvalo naučit se malovat jako dítě. „Jde o to pracovat s uměleckou svobodou, kterou dnes máme, a rozložit formu obrazu.“

A nebojí se ani šilenějších experimentů. „Protože mě baví navštěvovat stará místa, vymyslel jsem si takovou techniku, říkám jí autentická kresba. Mám skicák, ale nevozím si s sebou tužky. Maluji přímo tím, co najdu na místě. Třeba když na hřbitově rostou muškáty, jeden si utrhu a namaluji si jím takovou poznámku. Nebo například mrtvým hadem přejetým na silnici. Kozím bobkem. Materiálu je všude spousta,“ tvrdí malíř, který si ze svých cest po Japonsku, kde jeho obrazy sklízí veliký úspěch, přivezl jako vzpomínku papír zašpiněný o Tokijskou dlažbu.

Michal Halva ale nezůstává jen u malby, stejně odvážně přistupuje i k dalším oblastem umění. Piše vtípné básničky a nevyhýbá se originálně pojatému happeningu či performanci. Jen pro připomenutí – happening je netradiční umělecká forma se záměrem šokovat nebo provokovat diváka a vtáhnout ho do akce. Čím více se sejde lidí a čím více se je podaří zaujmout, tím je pro umělce zajímavější. Performance je potom událost, při které se umělec chová pro určitou skupinu lidí určitým

způsobem. Vše se samozřejmě natáčí a fotí. „Moje světové prvenství je v tom, že oba druhy těchto akcí rád dělám, ale podstatné pro mě je, aby u toho nikdo nebyl a nikdo to nedokumentoval,“ přibližuje Michal Halva. Jednou například stál zcela sám hodinu v lese tak, aby jej nikdo neviděl. „Myslím, že tohle se skutečně podařilo,“ mrkne malíř. Jindy zas uspořádal performanci na cyklistické stezce, která spočívala ve snaze strávit na místě celé odpoledne a nenechat se porazit. „Což je na křižovatce cyklistických stezek u Olympie opravdu veliké umění,“ upozorňuje malíř.

PŘEDSTAVENÍ V NÁRODNÍM DIVADLE:

**Ve Zlaté kapliče
dnes bude drama
Já ve sklepení příkrčen
hraju si se sirkama**

I když by se mohlo zdát, že na jednoho člověka je to aktivita a zájmů až až, Michal Halva u nich ani zdaleka nekončí. Je například i vášnivým entomologem a v řadě jeho obrazů můžeme zaznamenat inspiraci světem hmyzu. „Že bych se ale za brouky pachtil někde v deštných pralesech Amazonie, to nehrozí. Vystačím si s Jeseníky nebo Chříby. Zrovna ve Chříbech se mi nedávno podařilo chytit slušně velké klíště,“ uzavírá autor.

Čtenáři pozor, jednou z oblíbených forem humoru Michala Halvy je mystifikace. Některé proto nutně všemu, o čem se v tomto článku dočtete. Většinu ale můžete. Možná...

JAN PACAS

GALERISTÉ:

V Halvových obrazech se spojuje poetická hravost s až dětskou fantazií

■ Ať už se Michal Halva vrhne na jakékoliv téma, jeho dílo zaujme na první pohled. I vážné náměty maluje hravě, vytříbenou technikou s nezaměnitelným rukopisem. „V každém obraze racionálně a zároveň s poetickou hravostí uchopuje prostor a čas, aniž by se těmito veličinami nechal jakkoliv omezovat, a v nich pak úsměvně propojuje realitu světa dospělých s dětskou fantazií,“ přiblížila Marcela Vraspírová z Galerie Vysočina.

■ Halva se nebojí pohrát si s písmem, jeho obrazy se zdají tajuplné, jakoby zašifované. „Jsou plné symbolů a uměleckých zkratk, divákovi umožní rozvinout svou vlastní fantazii. Svou barevnou kompozicí, strukturou a originální kombinovanou technikou jsou na současné výtvarné scéně zcela jedinečné a nezaměnitelné,“ popsala Pavla Kincová ze stejnojmenné galerie.

■ Nezřídka propašuje autor do svého obrazu vtípek, názvy jeho děl překvapí a pobaví. „Třeba

jeho obraz Brouk zasažený kapkou deště mi visí v ložnici naproti posteli a hned po ránu dodává radost do nového dne, nebo Anděl surfující na měsíci či Nautilus pronásleduje velkou rybu a tak dále a tak podobně,“ ilustrovala na příkladě Petra Kunešová z Galerie Aviatik. S podobným smyslem pro humor přistupuje například i k psaní velmi výstižné poezie.

■ Dílo Michala Halvy zaujme hlavně citlivé a vnímavé milovníky umění. „Do jeho obrazů je

nutno se ponořit, naladit se na stejnou frekvenci jako autor, který poctivě do každého obrazu vkládá své představy a vidění světa,“ rekla Kincová. Není ostatně náhodou, že velmi úspěšně vystavuje v Japonsku, v tradiční zemi kaligrafie a obdivu k jednoduchosti a čistotě tvaru. „Zajímavé však je, že i když používá často ostré linie, obrazy nás pustí do jiného světa plného klidu a veselosti,“ shodli se Juro Dovičín a Libuše Vyskočilová z galerie v Malhostovicích.